

Vážené spoluobčianky, vážení spoluobčania,

prajem vám na prahu nového roka veľa zdravia, spokojnosti a porozumenia. Dnes si pripomíname 31. výročie našej štátnosti. Želám vám, aby rok 2024 priniesol viac pokoja a stability.

Naše súkromné priania aj očakávania od nastávajúceho roku sa môžu líšiť. No takmer v každom z nás sa v tejto chvíli ukrýva nádej, že budú naplnené. Že aj keď prídu komplikácie a ťažkosti, podarí sa nám ich vyriešiť a veci sa vyvinú k lepšiemu.

V náročných časoch, ktoré posledné roky žijeme, však aj naša nádej býva konfrontovaná s tvrdou realitou. Zažili sme v nich až príliš veľa kríz, ktoré boli zdrojom neistoty a ktoré mnohých postavili do zložitých životných situácií. Ani uplynulý rok nebol výnimkou. Zažili sme množstvo politických konfliktov, troch predsedov vlády, ostrú predvolebnú kampaň a predčasné voľby. Bol to bez pochyb náročný rok, plný zmien, očakávaní, ich napĺňaní, ale aj sklamaní.

Azda najväčšiu zmenu priniesli predčasné voľby. K demokracii patrí aj striedanie vlád. Voľbami sa však nevymieňa spoločnosť a nesmú sa meniť demokratické hodnoty, na ktorých je založená. A ak je tu snaha o zásadné zmeny, tak nevyhnutne po dôkladnej analýze a poctivej diskusii. Pri budovaní našej štátnosti teda potrebujeme hodnotovú kontinuitu. Nie len deklarovanú, ale reálnu.

Preto ochraňujme a presadzujme naše ústavné demokratické hodnoty. Ochraňujme tiež inštitúcie, ktorých fungovanie je pre demokraciu potrebné. Či už ide o orgány vymožitelnosti práva, slobodné médiá, či mimovládne organizácie. Robme tak aj naďalej s rešpektom a slušnosťou. Aby chuť bojovať nikomu nezatemnila myseľ a aby sa napokon sama bojovnosť nestala hlavným zmyslom nášho konania namiesto hodnôt, ktoré sme chceli chrániť.

Budovanie a upevňovanie štátnosti je našou spoločnou povinnosťou. Možno sa nám nepodarí hneď odstrániť všetky jej nedostatky a choroby. To ale nemôže byť dôvod na rezignáciu. Nie sme zodpovední za výsledok, ale sme plne zodpovední za náš podiel na ňom.

Vážení spoluobčania,

bolo by neúctou k pravde, keby sme si hovorili, že nie je dôvod na nesúhlas a nespokojnosť s niektorými javmi v našej spoločnosti. Sú jej dlhé zoznamy. Povedzme si však aj to, na čo môžeme byť hrdí a na čo sa v našej spoločnosti môžeme spoľahnúť.

Dôvodom na hrdosť ste určite vy, naši občania, naša občianska spoločnosť, ktorá už roky prejavuje svoju zrelosť a solidaritu. Aktívni občania a mimovládne organizácie dlhodobo zabezpečujú dôležité funkcie v oblastiach sociálnej starostlivosti, vzdelávania, ochrany životného prostredia, či pri presadzovaní práv menších a všetkých ľudí bez rozdielu. Spoľahnúť sa tiež môžeme na naše samosprávy, ktoré opäť potvrdili svoju životaschopnosť a profesionalitu a v meniacej sa dobe boli stabilizačným prvkom fungovania nášho štátu.

Výsledkom vašej práce je konkrétna pomoc, niekedy aj systémové zmeny. Vždy je ňou však príspevok k tomu, aby sme o kúsok viac mohli dôverovať sebe samým aj jeden druhému.

Vážené spoluobčianky, vážení spoluobčania,

pomoc je základom dôvery a dôvera je predpokladom fungujúceho štátu a súdržného spoločenstva.

Prvoradou úlohou štátu v krízových situáciách preto musí byť adresná pomoc tým, ktorí sa nie vlastnou vinou ocitli na pokraji prežitia. Chudoba sa pritom už dlho netýka iba ľudí, ktorí stratili prácu, ale aj pracujúcich ľudí a celých rodín, ktoré žijú bez rezerv a v podmienkach ohrozujúcich ich dôstojnosť.

Najviac ohrozené sú dnes neúplné, jednorodičovské rodiny a najmä deti. Pritom práve deťom a mladej generácii zostávame najviac dlžní. Aj odborníci nás upozorňujú, že medzi nami a mladou generáciou sa vytvára priepať. Podľa mnohých výskumov sa mladí ľudia cítia nepochopení a osamelí. Sledujeme znepokojivé prípady šikany, mladí ľudia čoraz častejšie vyhľadávajú pomoc psychológov či psychiatrov, a nie je už výnimočné ani to, keď si sami siahnu na život.

Musíme sa preto výrazne viac zaujímať o to, čo mladí ľudia prežívajú. Potrebujeme im vytvoriť bezpečné školské prostredie, zanechať im funkčný dôchodkový systém, udržateľné verejné financie a nenechať ich v neistote pri riešení klimatickej krízy.

Naše chyby, našu nevšímavosť a nezodpovednosť totiž bytostnejšie pocíti generácia dnešných mladých, než ich rodičov. Musíme byť ukotvení v prítomnosti, ale nesmieme zabúdať, že sa tým nezbavujeme zodpovednosti za budúcnosť.

Vážené spoluobčianky, vážení spoluobčania,

ako prezidentka sa vám prihováram v tejto novoročnej chvíli posledný raz. Pri svojom nástupe do prezidentskej funkcie som hovorila, že ak máme úspešne zvládnuť cestu od Slovenska, akým je, k Slovensku, akým by mohlo byť, musíme si otvorene povedať, čo nám v tom pomáha a čo nám bráni.

S odstupom piatich rokov od svojho nástupu do funkcie som presvedčená, že jednou z najväčších brzd nášho rozvoja je nekultúrnosť, najmä v politike, a množstvo konfliktov v našej spoločnosti. Pre mnohých je to aj prekážka zotrvania na Slovensku a pre ďalších zase prekážka návratu domov.

Nevraživosť sa stáva sprievodným znakom verejného života. Prelieva sa však aj do našich rodín, domácností, do bežných vzťahov medzi ľuďmi. Hrubosť, vulgárnosť a klamstvo nie sú prejavom sily, ale slabosti. Uchylujú sa k nim slabí ľudia, na ktorých takéto správanie robí dojem, preto ho opakujú. Skutočná sila spočíva v pokoji a nadhľade. A tou najväčšou silou je schopnosť mať pod kontrolou samého seba.

Nie náhodou patrí k atribútom demokracie schopnosť vymieňať si názory a kultúrne komunikovať, rešpektovať iných ľudí hoci aj s odlišnými postojmi. Tieto vlastnosti

a kvality sa ukázali byť nevyhnutným predpokladom pre to, aby ľudia dokázali vedľa seba existovať a tvoriť funkčnú spoločnosť. Sú to normy vytvorené rokmi vývoja.

Potrebujeme jednoducho viac pravdy a lásky, nech to znie akokoľvek pateticky. Napokon pripomínať si stáročiami overené hodnoty a kvality nemusí byť patetické. To, že sú notoricky známe, nie je príznakom ich devalvácie, ale naopak, potvrdzuje to ich platnosť a dôležitosť. A aj teraz ich potrebujeme.

Všetci potrebujeme viac láskavosti a porozumenia v komunikácii, v interakciách, a to aj keď spolu nesúhlasíme. Vlastne, najmä vtedy. Lebo stále oproti nám stojí človek, lebo všetci patríme do spoločnej ľudskej rodiny. Ľudia nesmú cítiť ohrozenie, ale istotu a spolupatričnosť k svojej komunite, k svojmu okoliu, aby dokázali spájať svoje schopnosti a sily.

Vážené spoluobčianky, vážení spoluobčania,

napriek ťažkým rokom, ktoré máme za sebou, sa potrebujeme pozeráť do budúcnosti s nádejou. Počas takmer piatich rokov výkonu môjho mandátu som stretla tisíce ľudí, našich občanov. Boli to výnimočné príbehy, skvelé talenty, úspešné firmy, vynikajúci vedci, ľudia vo fabrikách, na dedinách, v mestách. A vždy, keď pri zahraničnej návšteve znela slovenská hymna, bola tam so mnou aj táto skúsenosť. Boli tam so mnou tieto nespočítateľné dôvody na hrdosť na Slovensko. Na krajinu pod Tatrami, ktorú ešte čaká dlhá cesta, ale ktorá už kus úspešnej cesty prešla.

Prajem Vám šťastný a úspešný nový rok!